

طرح اطلاع رسانی قرآن و حدیث

مؤسسه نشر حدیث اهل بیت (ع) به هدف ایجاد مرکز بزرگ اطلاع رسانی قرآن و حدیث از ده سال پیش حرکتی را در زمینه تحقیقات قرآن و حدیث آغاز کرد. به علاوه، تحقیقات در زمینه نسخه‌های خطی و احیای آثار چاپ نشده بزرگان شیعه و نیز تهیه فهرستگان مشترک جهانی از دستنویس‌های اسلامی را در دستور کار خود قرار داده است. بخشی از فعالیت‌های این مؤسسه را در اینجا معرفی می‌کنیم. امید است که این کار زمینه‌ای باشد تا بر پایه آن، پژوهش‌های مفیدی در ساحت تولید علم انجام پذیرد و جامعه جهانی از دستاوردهای آن همچون گذشته بهره‌مند گردد.

نرم‌افزار تفاسیر شیعی

مؤسسه نشر حدیث اهل بیت (ع) با استفاده از فناوری رایانه، اطلاعات تمامی تفاسیر شیعی چاپی را که بالغ بر ۲۵۰/۰۰۰ صفحه در ۵۹ دوره و ۵۷۳ جلد می‌شود، در یک تلاش سه ساله وارد رایانه نموده و نرم‌افزاری نیز برای دستیابی به این گنجینه آماده کرده است. این مؤسسه با اضافه کردن ۱۸ نسخه از ترجمه‌های فارسی به این مجموعه نرم‌افزاری توانسته است آن را به پرمایه‌ترین نرم‌افزارهای موجود تبدیل نماید. از خصوصیات دیگر این نرم‌افزار، ترتیل استاد پرهیزگار، رعایت دقیق رسم‌الخط عثمان طه، خطوط گوناگون و متنوع برای قرائت متن و ترجمه و امکان جستجوی لغت و ریشه است.

معاجم فهرستی موسوعه‌های حدیثی

در راستای تهیه معاجم فهرستی برای موسوعه‌های حدیثی بزرگ، این مؤسسه

فعالیت‌های بسیاری را در تهیه معاجم لغوی

برای موسوعه‌های حدیثی شیعه به انجام رسانده است. این فعالیت‌ها عبارت‌اند از:

۱. المعجم المفهرس لالفاظ اصول الکافی؛
۲. المعجم المفهرس لالفاظ غرر الحکم و درر الکلم؛
۳. معجم اطراف حدیث، به هدف شناسایی و گردآوری بیش از ۲۰۰۰ جلد از کتب حدیثی شیعه تا قرن ۱۲ و تعیین احادیث ذکر شده در آن کتاب‌ها به همراه وارد ساختن اطراف الحدیث بیش از ۸۰۰/۰۰۰ حدیث طرح شده در آن کتاب‌ها به رایانه و تهیه نرم‌افزار جستجو؛
۴. المعجم المفهرس لالفاظ احادیث الکتب الاربعه؛
۵. المعجم المفهرس لالفاظ احادیث مستدرک الوسائل؛
۶. المعجم المفهرس لالفاظ احادیث وسائل الشیعه؛

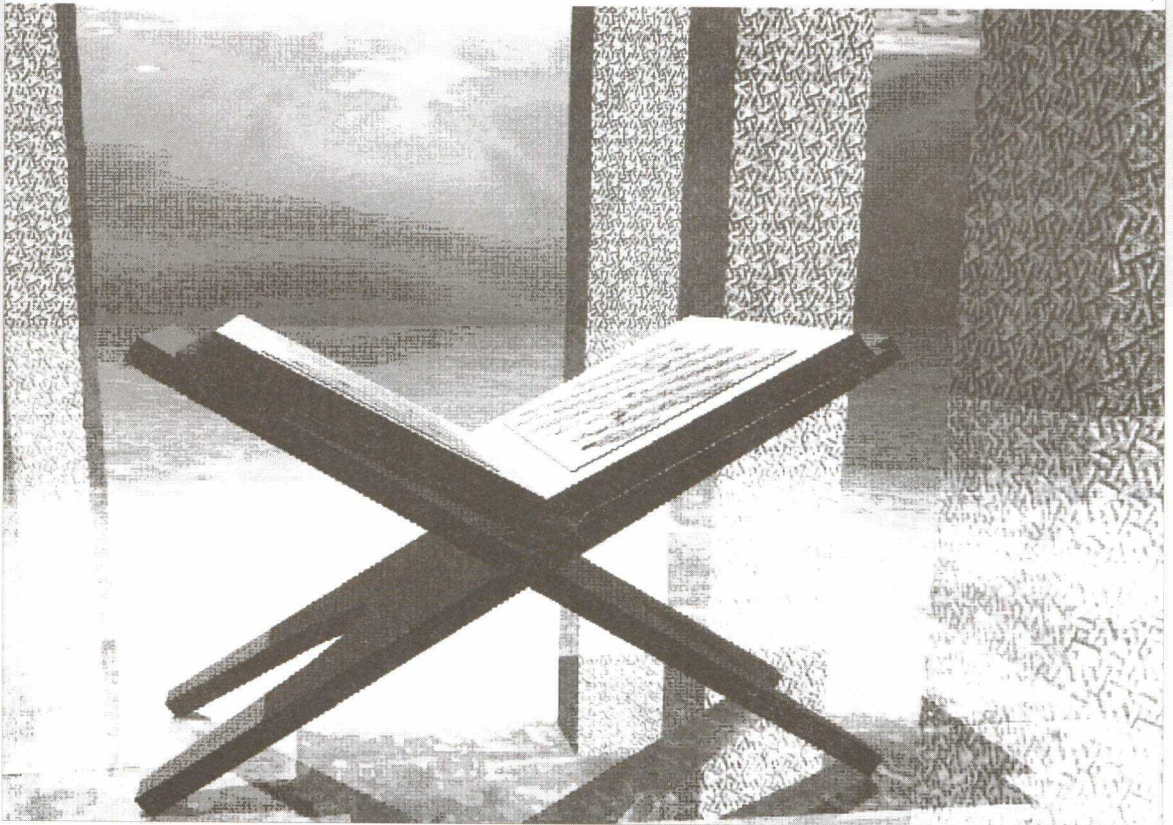
۷. المعجم المفهرس لالفاظ احادیث بحار الانوار؛

۸. المعجم المفهرس لالفاظ احادیث کتاب التوحید للشیخ الصدوق^(۶)؛

۹. المعجم المفهرس لالفاظ الاحادیث حتی نهایة عصر العلامة المجلسی.

طرح اخیر در سه مرحله انجام می‌پذیرد: مرحله نخست، شامل معجم احادیث همه مصادر متقدم از آغاز تا پایان زمان مرحوم شیخ طوسی است. این مجموعه دارای ۹۰/۰۰۰ حدیث در ۳۸۶ مجلد می‌باشد که هم‌اکنون تمام کارهای مربوط به این مرحله به پایان رسیده و به صورت نرم‌افزار بر روی دیسک‌های فشرده آماده عرضه است.

مرحله دوم، شامل کلیه مصادر حدیثی تا پایان قرن نهم که شامل ۷۰۰ جلد و ۲۲۵/۰۰۰ صفحه و ۲۵۰/۰۰۰ حدیث است. کار در این مرحله آغاز شده و کتب این

«گردآوری فهرستگان جهانی دستنویس‌های اسلامی» اشاره کرد. این طرح به هدف شناسایی همه نسخه‌های خطی در کتابخانه‌های جهان انجام می‌گیرد، و در این راه مؤسسه با پشتیبانی معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، با استفاده از تجارب گذشته اقدام به تهیه و تنظیم این فهرستگان می‌کند. تاکنون بیش از ۳۰۰۰ جلد از فهرس قابل مراجعه شناسایی شده‌اند و از این میان، حدود ۱۸۰۰ جلد از این فهرست‌ها گردآوری شده است. همچنین تاکنون ۱۲ جلد از فهرست‌های لاتین از زبان‌های: لهستانی، فرانسوی، انگلیسی، آلمانی، ایتالیایی و روسی به فارسی ترجمه شده است و بیش از ۱۰ جلد فهرست هم در دست ترجمه است.

در نظر است تا فهرستگان مشترک دستنویس‌های اسلامی سراسر دنیا به دو شکل نرم‌افزاری و مکتوب ارائه شود. ■

طرح «جامع احادیث الشیعة» است که اهدافی چون: تسهیل دستیابی به مسائل اسلامی، جمع‌بندی مضامین روایات، کمک به محققان در استنباط نظرات شارع مقدس، جلوگیری از اتلاف وقت و دسترسی آسان به احادیث موجود، تنظیم فهرس مناسب و جدید، تقلیل میزان اختلاف آراء و نیز ایجاد رغبت در محققان سایر ادیان و ملل جهت استفاده از دریای بیکران معارف اهل بیت(ع) را دنبال می‌کند.

تاکنون بیش از ۱۲۰۰ عنوان و ۲۰۰۰ جلد از مصادر حدیثی شیعی شناسایی و تهیه گردیده و اطلاعات مداخل تمامی احادیث این مصادر همراه اطلاعات حدود ۱۰۰۰ جلد از مهم‌ترین کتاب‌های طرح به صورت کامل وارد رایانه شده است.

طرح «گردآوری فهرستگان جهانی

دستنویس‌های اسلامی»

از دیگر طرح‌های مؤسسه، می‌توان به طرح

طرح در حال علامت‌گذاری و آماده‌سازی برای ورود به رایانه می‌باشد.

مرحله سوم، شامل تمامی مصادر حدیثی از پایان قرن دهم تا انتهای زمان مرحوم علامه مجلسی است. منابع این مجموعه ۷۰۰ جلد و در حدود ۲۲۵/۰۰۰ صفحه و ۲۵۰/۰۰۰ حدیث است. کلیه کتب این مرحله نیز شناسایی و تهیه شده است.

۱۰. المعجم المفهرس لالفاظ احادیث کتاب الوافی؛ این معجم نیز به‌زودی به زیور طبع آراسته می‌شود.

همه این معاجم به صورت لوح‌های فشرده با نرم‌افزارهای قدرتمند عرضه شده‌اند. این نرم‌افزارها قابلیت جستجوی عبارت و جستجوی ترکیبی بر مبنای لغت و ریشه را دارا هستند. خصوصیت دیگر این نرم‌افزارها، امکان جستجو بر مبنای معصوم^(ع) است.

طرح «جامع احادیث الشیعة»

از دیگر طرح‌های این مؤسسه پژوهشی،